

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на земеделието и храните

ЗАПОВЕД

№ РД 09-582

София, 12.08.2016 година

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, във връзка с чл. 6, т. 11 и 13 от Устройствения правилник на Министерството на земеделието и храните, (обн. ДВ, бр. 77от 2013 г.) и чл. 30, ал. 2 и ал. 4, т. 2, чл. 33, ал. 4 и чл. 33 а, ал. 1 и 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители

НАРЕЖДАМ:

1. Директорите на Областни дирекции „Земеделие“ да организират извършването на специализирани проверки на място на физическите блокове, попадащи на територията на тяхната дирекция, по изготвени от МЗХ списъци, съгласно приложена към заповедта методика (Приложение 1).

2. Определените със заповеди на директорите на ОД „Земеделие“, във връзка с писмо изх. № 9166-79 от 16.07.2016 г. на МЗХ, служители, са отговорни за извършване на теренните проверки в дадената област. Всеки служител извършва проверките на място по максимално ефективен маршрут.

3. Срокът за физическото приключване на проверките е 10 октомври 2016 г., а резултатите от тях следва да бъдат поетапно отразявани (предоставени) по съответния ред до 20 октомври 2016 г.

4. Директорите на ОД „Земеделие“, на територията на които ще се извършват проверките на място по т. 1, осигуряват на всеки отговорен за провеждането им служител високо проходим автомобил, изправно GPS – устройство Торсон, а при необходимост, подходящо облекло и шофьор. Служителите на ОСЗ, на територията на която се намират ФБл, обект на теренна проверка, осигуряват на проверяващите всякаква друга подкрепа, вкл. помощ при ориентация на терена, избор на най-подходящ маршрут, а при нужда придружават проверяващия и участват в извършването на самата теренна проверка и в попълването и подписването на протокола за нея.

5. След получаване на списъците и цифровите географски данни с подлежащите на проверка физически блокове, директорите на ОД „Земеделие“ трябва да организират изготвянето на индикативен график за провеждането, с конкретни ФБл за ден, както и на анализ относно реализацията на проверките с оглед броя заложили блокове за проверка за дадената област и сроковете за приключване на проверките по т.3. До два работни дни след получаване на списъците и цифровите географски данни, всяка ОД „Земеделие“ трябва да информира отдел „ИЗП“, дирекция „Директни плащания и идентификация на земеделските парцели“ по електронен път и за изготвените графици и анализи, както

и за евентуална установена необходимост от предоставяне на допълнителен ресурс с цел приключване на проверките в срок, вкл. автомобили, GPS-устройства и/или обучен за работа с тях персонал от други ОД „Земеделие“.

6. Всяка ОД „Земеделие“ да информира кметовете на съответните населени места или друго длъжностно лице от местната администрация за стартиране на терените проверки и тяхната цел, както и земеделските стопани в даденото землище, заявили площи за подпомагане във ФБЛ, попадащи в графика за проверка. Списъците с физически блокове, определени за проверка, индикативните графици по т. 5, както и всяка друга информация от значение за провеждането на теренните проверки, да бъдат публикувани на интернет страницата на съответната ОД „Земеделие“, както и на информационните табла в ОД „Земеделие“ и всички ОСЗ в областта.

7. Одобрявам Указания за извършване на специализирани теренни проверки на физически блокове за 2016 г., неразделна част от настоящата заповед (Приложение 2). Проверките по заповедта се извършват съгласно одобрените указания.

8. Всеки проверяващ, след обобщаване на данните, събрани по време на теренната проверка, изготвя протокол(и) с констатациите от извършените през деня проверки на място и заедно с направените измервания, снимки и сканирана работна карта, го въвежда в централизирания регистър на теренните проверки и по същество го предава за одобрение в ОД „Земеделие“.

9. Данните от теренни проверки, въведени в централизирания Регистър на теренните проверки се приемат и проверяват (за окомплектованост и достоверност) от администриращото теренните проверки лице и неговите сътрудници и след проверка се утвърждават за разпечатване и подписване от проверяващите. Отпечатаният протокол, ведно с всички налични приложения към него, се съгласуват от лицата администриращи процеса по извършване на теренни проверки в дадената област и се утвърждават от директора на ОД „Земеделие“ или негов заместник. Всеки проверен и утвърден протокол се сканира и добавя като файл в регистъра на теренните проверки в ОД „Земеделие“, най-късно до 10 часа на понеделника, следващ утвърждаването на протокола.

10. При констатирано, както от страна на отдел „ИЗП“, дирекция „ДПИЗП“, така и от Център „Поддържане бази данни на Системата за идентификация на земеделските парцели“ (ПБД на СИЗП), несъответствие и нелогичност на данните в даден протокол и/или между протокола и цифровите географски данни, за конкретната проверка, извършилият проверката служител оказва съдействие за тълкуването (разяснява), данните от съставения протокол. При наличие на установена грешка при попълване на протокола, същият се коригира и повторно се изпраща по реда на т. 8 и т. 9. При установена грешка при извършване на теренната проверка, същата се извършва повторно, а коректните резултати се попълват в коригиращ протокол.

11. Данните за извършените проверки се разпределят за отразяване в Системата за идентификация на земеделските парцели (СИЗП) на служителите в Център „ПБД на СИЗП“, които следят за коректната работа и изправността на централизирания регистър на теренните проверки за цялата страна. Отдел „ИЗП“, дирекция „ДПИЗП“, извършва контрол на качеството на цялостния процес по извършване, протоколиране и отразяване в СИЗП на данните от теренните проверки, на извадков принцип. Служителите на отдел „ИЗП“ имат право, при установена необходимост, във връзка с контрол на качеството, да предлагат и/или извършват контролни проверки на вече проверени и протоколирани физически блокове, на база отделна заповед на министъра на земеделието и храните.

12. Разходите за цялостното извършване на теренните проверки за актуализация на СИЗП, за които се отнася настоящата заповед, са за сметка на издръжката на съответната ОД „Земеделие“.

13. Възлагам на служителите на отдел „ИЗП“, при необходимост от увеличаване на извадката или промяна в обстоятелствата около заснемане 2016 г., да предложат допълнителни блокове за теренна проверка.

14. Дейностите по настоящата заповед следва да бъдат извършвани с най-висок приоритет спрямо всички други планирани за периода дейности и проверки.

15. Изпълнението на заповедта възлагам на г-н Георги Праматаров - директор дирекция „Директни плащания и идентификация на земеделските парцели“ и директорите на ОД „Земеделие“.

Контролът по изпълнение на заповедта възлагам на г-н Свилен Костов - заместник-министър.

МИНИСТЪР: /П/

ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА

Приложение 2 към

Заповед № РД 09-582/12.08.2016 г.

УКАЗАНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ТЕРЕННИ ПРОВЕРКИ НА ФИЗИЧЕСКИ БЛОКОВЕ ЗА 2016 г.

В изпълнение на европейските изисквания за осигуряване на правилно, ефективно и осигуряващо защита на финансовите интереси на общността разпределение на средства от европейския фонд за гарантиране в земеделието, както и във връзка с чл. 30, ал. 2 и ал. 4, т. 2, чл. 33, ал. 4 и чл. 33 а, ал. 1 и 2 от Закона за подпомагане на земеделските производители и чл. 2, ал. 1, т. 2 от Наредба № 105 от 22.08.2006 г. за условията и реда за създаване, поддържане, достъп и ползване на Интегрираната система за администриране и контрол, страната ни, в лицето на Министерството на земеделието и храните, има задължение да извършва непрекъсната актуализация на данните в Системата за идентификация на земеделските парцели (СИЗП), вкл. изготвяне и актуализиране на цифрова ортофото карта (ЦОФК) и осигуряване поддръжката на физическите блокове (ФБл), на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“ (ПДП) и на другите цифрови географски и атрибутивни данни в актуално състояние.

Актуализацията на СИЗП се осъществява основно чрез два метода – дешифрация на нова ЦОФК (релевантна за дадената кампания) и извършване на **специализирани теренни проверки**.

Чрез специализираните теренни проверки трябва да се актуализират данните в СИЗП за:

- Физически блокове - граници, изключени полигони, начин на трайно ползване;
- Слой „Площи, допустими за подпомагане“- граници на полигони и изключени части от тях;
- Да се подпомага и да се извършва контрол на качеството на дешифрацията при наличие на нова цифрова ортофото карта на България за съответната година;
- Други цифрови географски и атрибутивни данни за определени територии и площи от страната, които са от значение за администрирането на схеми и мерки за подпомагане, вкл. за Екологично насочените площи (ЕНП) и за специализирания слой „Постоянно затревени площи“ (ПЗП)

I. Цел и предназначение на специализираните теренни проверки

Обновяването на данните в СИЗП, както и поддържането на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“, чрез теренни проверки включва:

- Проверка на извадка от физически блокове за контрол на качество на дешифрацията на ЦОФК (при наличие на нова цифрова ортофото карта на България за съответната година), като целта на проверките е да се установи доколко коректно са определени (дешифрирани) характеристиките на

физическите блокове, вкл. наличието на допустими за подпомагане площи в тях.

- Проверка на физически блокове, чиито характеристики не са могли да бъдат определени еднозначно при дешифриация на нова ЦОФК;
- Рискови физически блокове – представляват блокове извън покритието на ЦОФК, изработена по заснемане от съответната година, в които е установено деклариране на **измерими** площи (компактни части от декларираните парцели) извън обхвата на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“ и които не са обект на проверка от страна на Технически инспекторат на Разплащателната агенция; физически блокове, чиито граници се пресичат от деклариран земеделски парцел, такива, при които е установена разлика между декларираната култура и НТП на ФБл и други ФБл избрани чрез методите на анализа на риска.

Резултатите от проверките, след съответна обработка служат за:

- Актуализация на СИЗП след отразяването им в базите данни;
- Анализ относно качеството на актуализацията на данните в СИЗП чрез дешифриация на нова ЦОФК.

Проверките трябва да се извършват съгласно сроковете, определени в съответна нарочна заповед за стартиране и провеждане на проверките, като резултатите от проверените физически блокове се предават в МЗХ съгласно разпоредбите на същата заповед.

II. Определяне на физическите блокове за теренни проверки

Определянето на физически блокове за контролна проверка на дешифриацията на ЦОФК, както и физически блокове от рисков тип се извършва от отдел „ИЗП“, дирекция „ДПИЗП“. Останалите ФБл (по §1, подточка 2, от т. I) се определят от Център „Поддържане бази данни на СИЗП“

1. „Рисковите“ физически блокове за проверка, се представят в табличен вид, с информация необходима за идентифициране на обектите за проверка и техните основни характеристики.

Отделно от таблиците, отдел „ИЗП“, дирекция „ДПИЗП“ предоставя на съответните ОД „Земеделие“:

1. Актуалните бази данни на СИЗП за слой „Физически блокове“ и слой „Площи, допустими за подпомагане“ във формат UGF;
2. Цифрови географски данни за ФБл, обект на проверка в *.shp-формат;
3. Цифрови географски данни за частите от слой „Площи, допустими за подпомагане“, попадащи в границите на ФБл, обект на проверка в *.shp-формат;
4. Всички компактни, измерими части (парчета) от декларираните площи, попадащи извън границите на слой „Площи, допустими за подпомагане“. Данните се предоставят в *.shp-формат, в точков вид (контролни точки), като за всяко парче извън слоя съответстват точки, носещи в атрибутивните си данни информация за площта, периметъра и декларираната култура на представляваното от нея парче, информация за площта на целия деклариран парцел.

Броят на точките в зависимост от големината на излизанията извън слоя са както следва:

Излизане от слоя (ха)	брой контролни точки
от 0.1 до 0.5	1
от 0.5 до 1	2
от 1 до 5	3
от 5 до 20	4
от 20 до 50	5
от 50 до 150	6
над 150	7

5. „Контролни точки“ за останалите площи в дадения физически блок, извън тези по т.4 – по една точка за всеки съществуващ в блока полигон на слой „ПДП“ и още една, за площта на блока извън слой „ПДП“, незаявена за подпомагане носещи в атрибутивните си данни информация за това дали попада в допустима (и коя като идентификатор) или недопустима част от ФБл.
6. Данни в *.shp-формат за конкретни блокове на земеделско стопанство (БЗС), които са заявени изцяло или частично извън слой „Площи, допустими за подпомагане“. Те представляват заявени БЗС в големи физически блокове (с площ над 100 ха), като в същото време проблемните БЗС общо за физическия блок са със заявена площ под 10% от площта на физическия блок. В такива случаи, по преценка на проверяващия, е допустимо да не се проверява целия физически блок, а само конкретния БЗС/конкретните площи, където са локализираните проблемните участъци. В тази връзка е препоръчително, винаги когато даден голям ФБл не може да бъде оценен визуално и в него има само един проблемен БЗС, да се проверява единствено конкретната площ.
7. Данни в *.shp-формат за конкретни блокове на земеделско стопанство (БЗС), които са заявени изцяло или частично извън слой „Площи, допустими за подпомагане“, локализирани във физически блокове, с начин на трайно ползване указващ, че дадената площ се намира в границите на населено място (тук попадат дворните места, урбанизираните територии, застроените площи и др.).
8. Данни (при наличие на такива) в *.shp-формат за конкретни блокове на земеделско стопанство (БЗС), които са заявени изцяло или частично извън слой „Площи, допустими за подпомагане“, при декларирането на които земеделския стопанин е предоставил данни от GPS-измервания на стопанисваните от него площи.
9. Данни в *.shp-формат за конкретни части от границите на ФБл, при които е констатирано пресичане на границата от декларираните парцели. Не се предоставят като такива онези проблемни зони, които са с дължина под 10 м.
10. Данни в *.shp-формат за идентифицирани от земеделски стопани ЕНП в рамките на блока (точкови, линейни или полигонови елементи, в зависимост от вида на идентифицираните ЕНП), с наличната атрибутивна информация.
11. Данни за кандидатите, заявили площи в избраните за проверка ФБл, включително данни за контакт.

2. Поради специфичните изисквания към данните в СИЗП, случайната извадка на физическите блокове за проверка дешифрицията на ЦОФК се извършва само от физическите блокове - земеделска площ и физически блокове - неземеделска площ, в които има декларираните през съответната година площи за подпомагане.

Т.е. физическите блокове (ФБл) за теренна проверка са от следните три групи физически блокове:

- физически блокове - земеделска площ, в които има регистрацията на площи за подпомагане през съответната година;

- физически блокове - земеделска площ, в които няма регистрация на площи за подпомагане през съответната година;
- физически блокове - неземеделска площ, в които има регистрация на площи за подпомагане през съответната година.

За всяка област се изготвят и разпращат таблици, с разбити по области данни от разширената извадка за физическите блокове, които са предмет на теренните проверки.

III. Подготовка за извършване на специализираните теренни проверки

Данните (списъци, бази и т.н.) за проверка по области се изпращат в ОД „Земеделие“ по електронен път и се качват на FTP - сървър на СИЗП. Областните системни администратори по СИЗП трябва (да ги изтеглят от сървър и) да ги разпределят на служителите, с които разполагат за извършване на теренни проверки, определени с нарочна заповед от съответния областен директор.

С използване на тези данни и наличната в Областна дирекция „Земеделие“, актуална ЦОФК (върху която се „налагат“ определените за теренна проверка ФБл), определените служители извършват планирането на дневните маршрути, вкл. и чрез разпечатване на карти на маршрута (или части от него). **Задължително е разпечатването на работни карти** (съдържащи граница, идентификатор, площ (в ха), НТП) на проверяваните физически блокове, по които да става ориентацията на терена (особено при физически блокове с по-сложен релеф и конфигурация) и нанасянето на бележки и пояснения към извършените измервания. На разпечатаните карти е желателно да фигурират границите на всички физически блокове, граничещи с ФБл, обект на проверка, в случай на проверки съгласно т. II.1 от настоящата инструкция (проверка на рискови ФБл, вкл. на ФБл със заявени в тях парцели извън слой „Площи, допустими за подпомагане“).

С оглед коректното извършване на теренни проверки е **задължително и зареждането в GPS на данните по т. II** - полигони (граница на ФБл, на слой ПДП и др.), контролни точки, линии, касаещи физическите блокове, предвидени за проверка.

При проверки съгласно т. II.2 (контрол на дешифриация на нова ЦОФК) е желателно в разпечатаните карти да фигурират границите САМО НА ПОДАДЕНИТЕ ЗА ПРОВЕРКА от отдел „ИЗП“, дирекция „ДПИЗП“ ФБл, тъй като е възможно да има разминаване в наличните в ОД „Земеделие“ и последно актуализираните бази данни на СИЗП.

Всеки директор на ОД „Земеделие“ определя с нарочна заповед по образец, предоставен от отдел „ИЗП“, дирекция „ДПИЗП“ лицата, които ще извършват специализираните теренни проверки. Съответните служители на ОДЗ/ОСЗ, трябва да умеят да боравят с GPS-устройство Topcon. Определя и лице от ОДЗ, което ще отговаря за администриране на процеса по извършване на теренни проверки.

Непосредствено преди стартиране на теренните проверки от който и да било вид, всяка ОДЗ следва да публикува на своята интернет страница съобщение за това, придружено с идентификаторите на физическите блокове, предвидени за проверка, както и предварителен (индикативен) график за провеждането им, с конкретни ФБл за ден. Съобщението и графика да бъдат изложени на видно място в офисите на ОДЗ/ОСЗ.

При стартиране на терените проверки, да бъде информиран кмета на съответното населено място или друго длъжностно лице от местната администрация за предстоящите проверки, техният обхват, цел и евентуално съдействие при извършването им, ако е необходимо.

Информират се и земеделските стопани в даденото землище, заявили площи за подпомагане в ФБл, попадащи в графика за проверка.

IV. Планиране на специализираните теренни проверки

При планиране и извършване на теренните проверки трябва да се отчитат едновременно следните фактори:

1. На какъв принцип/и е избран ФБл за проверка. Информация за това може да се получи от Регистъра на теренните проверки;
2. Потенциални рискови и важни за пълната и коректна оценка на площта места в блока, вкл. превърнатите в точки компактни парчета от декларираните площи, излизащи извън границите на допустимите за подпомагане площи, граници на допустимите за подпомагане площи с тези, определени като недопустими, граници на ФБл, пресечени от заявената площ, заявени и потенциални ЕНП и др. Т.е. преди извършване на проверката на даден блок служителят трябва да прецени сложността на проверявания ФБл, както според териториалния му обхват и достъпа до него, така и според начина му на трайно ползване и допустимите за подпомагане площи и тяхната разпокъсаност или компактност.
3. Дневните маршрути трябва да осигуряват проверка на максимален брой физически блокове, при средна дневна „норма“ от 7 блока; изключение се прилага за землищата, попадащи в обхвата на необлагодетелстваните планински райони, където средният брой проверени физически блокове за деня трябва да бъде поне 4.
4. За физическите блокове, включвани в дневните маршрути, трябва да може да се определи визуално цялостното състояние на физическия блок, неговия актуален начин на трайно ползване и нуждата (поради несъвпадение спрямо отразеното в СИЗП) от измерване на граници на:
  - a. Физическия блок;
  - b. Изключени полигони в него (вкл. и промяна в тях, добавяне на нови, премахване на стари);
  - c. Площи, подходящи, респ. неподходящи за подпомагане (определяне на слой „Площи, допустими за подпомагане“);
  - d. Екологично насочени площи

V. Извършване на специализираните теренни проверки

1. Проверките се извършват със задължително използване на GPS – устройства TOPCON и съгласно **„Инструкция за работа с GPS-устройство Topcon“**. Задължително е заснемане на проверяваните площи с наличния в GPS фотоапарат. Дори и в случаите, когато не е необходимо извършване на измерване с GPS, е задължителна направата на снимки в близост до подадените за проверка точки, или на такива места, които предоставят възможност от снимката да се придобие достатъчна представа за състоянието на проверяваната площ. Снимката трябва да носи дата и час на заснемане, координати на точката, от която е извършено заснемането, както и посоката на заснемане. Освен тези снимки проверяващите трябва да направят и снимки на проблемните граници, подадени за проверка от отдел „ИЗП“. **Също така да се направят снимки (с точка от GPS за местоположението и) на всички допустими и недопустими за подпомагане парчета от площта на блока, обект на проверката, спрямо данните подадени от отдел „ИЗП“** (заснемат се с фотоапарата на GPS-устройството отделните допустими площи, както и недопустимите такива налични в базата данни, като за предпочитане е снимките да бъдат направени на границата между двете категории площи, или в близост до границата.).
2. Резултатите от теренните проверки се отразяват в протокол, за попълването и предаването на който, е разработена подробна инструкция.
3. За всеки проверен физически блок, проверяващият предава на отговорното лице за администриране на проверките в ОД „Земеделие“, съгласно одобрен вътрешен график, следния комплект данни:

- Попълнен и подписан протокол от проверката по приложения образец (протоколът се подписва от лицето/лицата, извършили теренните проверки в даденото землище).
- Данни от извършените GPS – измервания (като *.shp файл, директен експорт от GPS – устройства TOPCON). Данните от измерванията да се конфигурират **CAMO** като линеен или полигонов тип, с изключение на картирането на единични дървета, представляващи ЕНП, които се представят в точков вид.
- Карта от **CadIS6MZG** (на разпечатка и в електронен вид – pdf или jpg) на направените измервания, на която фигурират:
  - Контурът на изпратения за проверка ФБл и полигоните в него (изключени полигони, полигони от слой „Площи, допустими за подпомагане“ и изключените от тях части), както и пълният идентификатор (номер) на ФБл.
  - Контурите на измерените полигони и/или (поли)линии.
  - Когато се създава нов физически блок, на картата трябва да фигурира и неговия начин на трайно ползване – като код и абревиатура.
- Направените снимки (във jpg формат). Данните за локализациите, от които е направено заснемането в *.shp – формат от точков тип.

Оценка на проверяваните на терен елементи

Оценката/измерването на границите на ФБл се извършва по наличните трайни топографски елементи.

Определянето на площите допустими/недопустими за подпомагане, които подлежат на измерване става според изискванията на Наредба № 2 от 17 февруари 2015 г. за критериите за допустимост на земеделските площи за подпомагане по схеми и мерки за плащане на площ.

Оценката на „допустимия слой“ трябва да се прави като се взима предвид начина на трайно ползване на ФБл, както и времето на провеждане на проверките спрямо последните стандартни агротехнически операции, които би следвало да са извършени през съответната стопанска година. Преценката се прави на място и за всеки отделен казус, а при съмнение, като основания за включване/оставяне на площи в слой „Площи, допустими за подпомагане“ може да се приемат следи от подрязване на храсти, косене, от ползване за паша, от оран, жътва и др. обработки (причината за дадено решение се описва в секция забележки в протокола, като е желателно да се правят допълнителни снимки на мястото).

Когато е необходимо да се извършат измервания на граници, измерването им се извършва веднага. Когато приключването на необходимите измервания е невъзможно в рамките на същия ден, физическият блок се включва в дневен маршрут за някой от следващите дни.

При специализираната теренна проверка на всеки отделен физически блок екипът, извършващ проверката, трябва:

- Да заснеме с наличния в GPS-устройствата фотоапарат проверяваната площ по начин, осигуряващ достоверно представяне на конкретния физически блок – след настройка за визуализация на дата и координати на снимката и посока на заснемане;
- Да определи необходимостта от измерване на границите на физическия блок (изцяло или частично), изключени полигони в него, неговият начин на трайно ползване и частта от физическия блок, подходяща или неподходяща за подпомагане, като това се отразява в протокола от проверката;
- При извършване на GPS - измерване, да отбележат в протокола изрично какво е измерено - граница на физическия блок (или части от нея), изключени полигони, подходящата или неподходящата за подпомагане част от блока и др.

Тези обекти се измерват поотделно, като е необходимо всяко отделно измерване да се извършва след предварително задаване код на измерването. На по-късен етап, с помощта на този код измерването се нанася в протокола в съответното поле/ред.

Съгласно Наредба № 2 от 17 февруари 2015 г., като земеделски площи се класифицират тези части от територията на страната, които притежават природни дадености, правещи ги пригодни за извършване на земеделска дейност и могат да бъдат използвани за извършване на земеделска дейност съгласно действащото в страната законодателство.

Не са земеделски площи необработваемите площи - храсти и затревени площи, дерета, оврази, полски пътища, прокари и просеки, териториите, заети от гори, урбанизираните територии - градски структури, застроени площи извън населените места и зоните за спорт и отдих, водните площи - реки и речни корита, езера, язовири, блата, канали и гранични водни площи, нарушените терени - кариери, открити рудници и табани, сметища и хвостохранилища, транспортната инфраструктура - пътищата с трайна настилка и прилежащите към тях територии, железопътни линии и прилежащите към тях територии, голи и ерозирани терени - заети от пясъци, чакъл и голи скали.

Земеделски площи са площи, заети от обработваема земя, постоянно затревени площи и постоянни пасища или трайни насаждения или смесено ползване като комбинация от посочените категории.

Допустими за подпомагане са земеделските площи, които отговарят на критериите за хектари, допустими за подпомагане по смисъла на чл. 32, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1307/2013.

Допустими за подпомагане са и земеделските площи поддържани в състояние, което я прави подходяща за паша или обработване. В съответствие с предназначението на площта трябва да бъде приложена поне една от следните дейности:

1. изораване;
2. дисковане;
3. подрязване на тревата и/или премахване на плевели и храсти;
4. почистване и обработка с хербициди.

Земите под угар са допустими за подпомагане, когато върху тях е извършена най-малко една почвена обработка до 31 май на годината на кандидатстване и се поддържа максимална височина на тревостоя от 0,5 м.

Неподходящи за подпомагане са земеделските площи, заети от дървесна или храстовидна растителност, сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени.

Не са допустими за подпомагане земеделските площи или тези части от тях, в които недопустими/неземеделски елементи са компактно разположени и заемат, заедно или поотделно, повече от 100 кв. м.

Трайните насаждения са в добро земеделско състояние, когато най-малко 70 % от растенията, включени в референтния парцел (ФБл), са живи (неизсъхнали) и почвената повърхност се поддържа с подходящи обработки или косене според прилаганите системи (угарна, чимово-мулчирна, мулчирна или ливадно зачимяване).

Допустими за подпомагане са постоянно затревените площи, когато на тях:

1. има не повече от 100 броя дървета и/или храсти на хектар с височина над 0,5 м (за клек и хвойна - независимо от височината), които са с мозаечно разположение;
2. има мозаечно разположени сгради, съоръжения, скали, скални участъци, ерозирани или оголени терени, които заемат не повече от 10 % от общата площ на пасището, след изключване на неподходящите за подпомагане площи.

Не са допустими за подпомагане постоянно затревени площи или тези части от тях, за които при проверка на място се установи, че са били изгаряни, освен когато ползвателят на площта представи документ от компетентна структура на Министерството на вътрешните работи за осигуряване на пожарна безопасност, че пожарът е резултат на природно явление или на действия на други лица.

Допустими за подпомагане са следните линейни елементи на заобикалящата среда, които са резултат на човешка дейност и са част от заявената за подпомагане земеделска площ, **когато тяхната ширина не надхвърля 2 метра:**

1. живи плетове - редици от храсти, понякога с редици от дървета в средата;
2. каменни стени - направени от човека структури от камъни или тухли и строителен разтвор;
3. дървета в редица;
4. дървета в група;
5. синори (полски граници), върху които не се произвежда земеделска продукция;
6. тераси;
7. канавки, включително открити водни басейни за целите на напояването или отводняването;
8. буферни ивици по протежението на водни басейни.

ВНИМАНИЕ: Всеки проверяващ трябва да е наясно, че извършва проверка на физическия блок, относно допустимостта му за подпомагане по СЕПП, т.е. да не бърка проверката с оценка по ПРСР.

ВНИМАНИЕ: От 2010 г. процентът на недопустими за подпомагане площи в рамките на ФБл НЕ се следи (оценява) и не е част от теренната проверка. Допустимата част на блока се определя географски, чрез слой „Площи, допустими за подпомагане“, а не чрез процента недопустимост.

При извършване на проверката на даден физически блок са възможни следните варианти:

1. Установява се, че всички данни за физическия блок в СИЗП отговарят на наблюдаваното на терен:
  - В случай, че контурът на слой „Площи, допустими за подпомагане“ съвпада с границите на въпросния ФБл (целия ФБл се обработва и това се потвърждава от проверката) - няма нужда от извършване на измервания. С вградения в GPS фотоапарат се прави поне една „панорамна“ снимка на ФБл., на която еднозначно да си личи ситуацията на терена.
  - В случай, че липсва контур на слой „Площи, допустими за подпомагане“ (изцяло изоставена площ, което се потвърждава от проверката) също няма нужда от измерване. С вградения в GPS фотоапарат се прави поне една „панорамна“ снимка на ФБл., на която еднозначно да си личи ситуацията на терена.
  - В останалите случаи – наличие както на допустими, така и на недопустими площи, се извършва измерване по преценка на проверяващия. Така например при изключен единичен недопустим обект като сграда или група храсти, което на терен се установява като правилно, също не е необходимо да се извършва измерване. Измерване не е необходимо и в случаите, когато ясно личи че определената граница между допустимите и недопустими за подпомагане площи в наличната база данни на СИЗП съответства на положението, установено на терен. В този случай обаче се правят поне две снимки – едната показваща допустимата за подпомагане площ, втората недопустимата за подпомагане площ. Двете снимки се правят от една и съща точка на заснемане, като за предпочитане е снимките да бъдат направени на границата между двете категории площи, или в близост до границата.
2. Установява се, че някои или всички от данните за физическия блок според дешифрицията не отговарят на наблюдаваното на терен:
  - Начинът на трайно ползване на физическия блок трябва да се промени – новият начин на трайно ползване се отразява в протокола. Прави се поне една снимка с вградения в GPS фотоапарат.

- Има нужда от коригиране границите на физическия блок (изцяло или частично) – прави се измерване и се отразява в протокола какво точно е измерено. Прави се поне една снимка с вградения в GPS фотоапарат.
- Има нужда от коригиране на изключените полигони в него:
  - Добавяне на нови, промяна в граници на съществуващи – прави се измерване и се отразява в протокола. Прави се поне една снимка с вградения в GPS фотоапарат.
  - Изключване на съществуващи в СИЗП и липсващи на терен изключени полигони – не се прави измерване, отразява се в протокола. Прави се поне една снимка с вградения в GPS фотоапарат.
- Има нужда от коригиране на границите на площите, подходящи за подпомагане – прави се измерване на по-малката като площ територия (допустима или недопустима) и се отразява в протокола. Правят се поне две снимки с вградения в GPS фотоапарат, като от тях трябва да е видна причината за коригиране на границата. Поне по една снимка трябва да е направена съответно на допустимата и недопустимата за подпомагане площ.
- Има нужда от промяна в площите, изключени от допустимия слой:
  - Добавяне на нови, промяна в граници на съществуващи – прави се измерване и се отразява в протокола. Прави се поне една снимка с вградения в GPS фотоапарат.
  - Изключване на съществуващи в СИЗП и липсващи на терен изключени части от допустимите за подпомагане площи – не се прави измерване, отразява се в протокола. Прави се поне една снимка с вградения в GPS фотоапарат.
- Има нужда от формиране на нов физически блок (напр. ново трайно насаждение) и слой „Площи, допустими за подпомагане“ в него – прави се измерване и се отразява в протокола. Допуска се вместо измерване на границите на новия физически блок да се измерят линиите, по които да стане неговото отделяне от съществуващия. Това се отразява в протокола. Прави се поне една снимка с вградения в GPS фотоапарат.
- Има нужда от обединяване на два или повече съседни физически блока и, при нужда, на слой „Площи, допустими за подпомагане“ в тях в общ полигон – прави се общо измерване и се отразява в протокола. С вградения в GPS фотоапарат се правят няколко снимки на новообразувания ФБл., от които еднозначно да си личи ситуацията на терена, т.е. снимките е желателно да бъдат направени в близост до вече изчезналите граници. Когато на терен се установи, че не е необходима промяна на външните граници на ФБл – обект на обединяване, може да не се извършва измерване с GPS, като ясно се опише в забележка, че други промени по границите на блоковете освен обединяването им няма. Това не означава, че ако има разлика в обхвата на допустимите за подпомагане площи не трябва да се извърши измерване.

Внимание: Доколкото обединението рядко ще касае два физически блока от определените за проверка на терен, и не е възможно да се използват части от границите на „стари“ физически блокове се налага да се извърши измерване на границата на новия „обединен“ ФБл, изключени полигони от него и на полигоните на слой „Площи, допустими за подпомагане“ в този ФБл.

3. Физическият блок не може да бъде достъпен и оценен. За да бъде преценен даден ФБл, като недостъпен, проверяващият/проверяващите трябва да са сигурни, че достъпът с високопроходим автомобил до дадения блок е невъзможен, както и че достъпът пеша изисква усилия, които са неоправдани за целите на извършваните теренни проверки. В тези случаи проверяващите следва да потърсят съдействие от кмета на населеното място

(показване на път или начин за достъп до проблемния ФБл). Ако и той не може да окаже такова е редно след като се е запознал с търсената местност да издаде служебна бележка, в която е описана причината за недостъпност до обекта на проверката. Също така проверяващите трябва да направят снимка на терена, до който последно са успели да стигнат, като на същата ясно личи причината, поради която е невъзможен достъпа до дадения ФБл. Ако от мястото, до което е било последно възможно да се стигне има видимост към ФБл, обект на проверка, се правят и панорамни снимки на него.

Забележки:

1. Измерването се провежда по начин, осигуряващ заснемане на границите на измерваните площи с необходимия брой точки (чупки), с оглед отразяване на реалните характеристики на ФБл и/или ДС, като измерването се извършва в посока обратна на часовниковата стрелка.

2. Преди отиване на теренна проверка трябва да се провери дали GPS - устройствата са в изправност, заредени и сигнализират за наличие на достатъчен брой спътници, за да е достоверно измерването.

VI. Попълване, предаване и утвърждаване на протокол за теренна проверка – извършва се съгласно отделна подробна инструкция (указания) за целта.

VII. Повторни и контроли теренни проверки

1. Повторни теренни проверки

Повторна проверка на даден ФБл се извършва в случаи на констатирана липса на достатъчно данни (съгласно т. V.3. от Указанията) за коректното отразяване на резултата от теренната проверка в СИЗП или при наличие на противоречие в предоставените данни. Тоест повторна проверка може да бъде осъществена преди отразяването на резултатите от първоначалната такава в СИЗП.

В Регистъра на теренните проверки се съхранява цялата информация от проверките на съответния ФБл – първоначални данни и окончателни данни от повторната проверка.

При констатиране на непълнота или несъответствие, повторна теренна проверка може да бъде изискана от отговорното лице за администриране на проверките в ОД „Земеделие“, от оператор, отговорен за отразяване на резултатите от тях в СИЗП или от експертите на отдел ИЗП.

Извършването на повторна теренна проверка на ФБл следва да се осъществи в рамките на сроковете и правилата съгласно Заповедта на министъра на земеделието и храните за стартиране на годишни теренни проверки от съответния тип, като не е необходимо издаване на отделни, нарочни заповеди или писма за всяка отделна повторна проверка.

2. Контролни теренни проверки

Контролна теренни проверки на даден ФБл се извършва само на блокове, за които резултатите от първоначалната проверка вече са отразени в СИЗП от оператор на Център „ПБД на СИЗП“, в случаи на констатирано след отразяването на проверката противоречие в предоставените в съответния протокол данни или при избор на случаен принцип на ФБл за контрол на качеството на теренните проверки.

Такива теренни проверки се назначават със заповед на министъра на земеделието и храните и могат да бъдат осъществени от служители на същата ОДЗ, както и на експерти от отдел ИЗП и/или на служители от други ОДЗ.

За извършването на контролна теренна проверка се съставя отделен, коригиращ протокол, указващ и причината за съставянето му.

Коригиращ протокол може да бъде съставен и без да е извършена контролна теренна проверка, в случай на констатирана техническа грешка при попълване на даден протокол, довела и до въвеждане на погрешни данни в СИЗП, но само при условие, че събраната при първоначалната теренна проверка информация е достатъчна и пълна с оглед установяване на реалното състояние на дадения ФБл по време на проверката. В тези случаи необходимостта от създаването на коригиращ протокол и характера на установената техническа грешка се описват в поле „Забележка“ на съответния ФБл в самия коригиращ протокол.

VIII. Докладване

1. Стартиращ доклад

След получаване на списъците и цифровите географски данни с подлежащите на проверка физически блокове, всяка ОД „Земеделие“ трябва да организира изготвянето на предварителен график за провеждането, с конкретни ФБл за ден, както и на анализ относно реализацията на проверките с оглед броя заложили блокове за проверка за дадената област и сроковете за тяхното приключване. Стартиращият доклад включва изготвените графици и анализи, както и евентуална установена необходимост от предоставяне на допълнителен ресурс с цел приключване на проверките в срок, вкл. автомобили, GPS-устройства и/или обучен за работа с тях персонал от други ОД „Земеделие“.

2. Окончателен доклад

При приключване на теренните проверки от даден етап/тип (съгласно съответна заповед на министъра на земеделието и храните), всяка ОДЗ задължително изготвя финален доклад до дирекция „ДПИЗП“, в който се описват проверените ФБл от всеки етап, непроверените ФБл (ако съществуват такива) и причините за това, както и всякаква друга информация относно проведените теренни проверки като например срещани трудности и проблеми, вкл. относно използването и функционирането на GPS устройствата, мнения относно методиката за провеждане на теренни проверки и предложения за подобряването ѝ и др.

Всеки окончателен доклад следва да съдържа данни относно това констатирани ли са по време на теренните проверки случаи и ако да – подробно описание на всеки от тях, при които проверката е установила необходимост от премахване на части или на целия полигон от съществуващ специализиран слой „ПДП“, както и промяна в слой ФБл, поради установено на терена наличие на трайно неземеделски, трайно недопустими за подпомагане елементи с размер над 100 м² (като например фотоволтаици, обори, стопански постройки, фабрики, паркинги, бетонни площадки и други трайно застроени площи, трайни пътища и други обекти от пътната инфраструктура на страната, дворни места, видимо неизползвани за земеделска дейност, водни обекти, кариери, канали, голф игрища, писти, прилежащи към летища и др. обекти с неземеделска дейност тревни площи и др.)

3. Междинни доклади

При необходимост, по преценка на директора на съответно ОДЗ, може да бъдат подготвени и изпратени до дирекция „ДПИЗП“ и един или повече междинни доклади с информация за хода на теренните проверки, необходимост от съдействие и предоставяне на допълнителни GPS устройства, проверяващи екипи и др. техника за приключване в срок на проверките, възникнали сериозни проблеми, застрашаващи приключването на проверките в срок, както и задължително при натрупване на повече от 5 случая на установена необходимост от премахване на части или на целия полигон от съществуващ специализиран слой, поради установено на терена наличие на трайно неземеделски, трайно недопустими за подпомагане елементи с размер над 100 м², описани по-горе.

ВНИМАНИЕ: При отразяване резултатите от теренната проверка в протокола от теренна проверка трябва да се има предвид, че логиката на протокола е следната:

Колоната „Метод“ дава информация за начина на добиване на данните от теренната проверка.

Колоната „Корекция“ дава информация какво трябва да се случи с дадения проверяван обект – да се коригира и как, или да остане без промяна.

Колоната „Файлове“ указва приложението на конкретния файл и относимостта му към корекцията упомената в колоната „Корекция“.

Колоната „Установена култура/причина за недопустимост“ дава информация за установеното на терен състояние на физическия блок.

За целите на протокола от теренна проверка се приема, че ФБл и изключен полигон са идентични термини, имайки предвид, че територията на страната в СИЗП е ИЗЦЯЛО покрита с ФБл, т.е. налично е т. нар. пълно земно покритие.

Попълването на полетата от изброените по-горе колони **ДА СЕ ИЗВЪРШВА** с използване на номенклатурите от падащите менюта. Текстът в поле „Забележка“ е свободен, но трябва да е еднозначен и да не противоречи на попълненото в другите полета от реда.

Приложение 1 към

Заповед № РД 09-582/12.08.2016 г.

Методика за избор на физически блокове за теренна проверка, във връзка с актуализация на данните в СИЗП за 2016 г.

За целите на актуализацията на СИЗП през 2016 г., подлежащите на теренна проверка от страна на ОДЗ/ОСЗ физически блокове са разпределени в следните категории и са определени по следните критерии:

СТАНДАРТНИ ТЕРЕННИ ПРОВЕРКИ

I. Физически блокове, в които през 2016 г. са заявени площи извън актуалния към момента специализиран слой „Площи, допустими за подпомагане“ (ПДП).

1. За целите на извадката са използвани всички земеделски парцели, предоставени от ДФ „Земеделие“ – РА като цифрови географски данни в *.shp – формат, от които са избрани, след сечение, площи, декларирани в заявления за подпомагане за кампания 2016, с установени излизания от специализирания слой ПДП, валиден към момента на кандидатстване през 2016 г.;
2. Премахнати са всички земеделски парцели, попадащи изцяло в зоната, планирана за самолетното заснемане през 2016 г., както и в зоните на сателитно заснемане от 2016 г., предоставени от дирекция Технически инспекторат на ДФ „Земеделие“.
3. От така получените данни, допълнително са филтрирани и извадени от потенциално подлежащите на проверка площи, онези от тях, които са част от заявления, избрани за проверка на място съгласно анализа на риска, разработен от ДФ „Земеделие“ за кампания 2016 и предоставени на МЗХ;
4. С цел оптимизиране на дейностите по извършване на теренни проверки, от извадката са премахнати и всички земеделски парцели, декларирани от земеделските стопани, но незаявени за подпомагане за кампания 2016 по схеми и мерки за директни плащания, както и парцели, заявени с площ под минималната за одобрение от 0,1 ха;
5. На следващо място, всички земеделски парцели, заявени само по мерки/направления от ПРСР, при които одобрението за подпомагане не зависи от обхвата на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“, също са премахнати от извадката на ФБл за теренна проверка;
6. Получените цифрови географски данни, съдържащи определен брой земеделски парцели, с множество на брой излизания/парчета се привеждат до вид, при който всяка една част/парче е отделен обект със собствена площ на излизане. От тези данни са филтрирани/премахнати онези части/парчета, които са с площ на излизане от слоя под 0.05 ха;
7. Последната стъпка, водеща до окончателния избор на ФБл за теренна проверка за кампания 2016 от тази група, е свързана с преценка към кой/кои ФБл принадлежи всяка излизаща от слой ПДП част/парче от дадения парцел. След тази оценка за проверка са определени ФБл, в които даден парцел или част/парче от него навлиза с над 0,05 ха от площта си.

II. Физически блокове, в които през 2016 г. са заявени площи пресичащи техните граници.

1. Определени са всички ФБл, чийто граници се пресичат от заявени през 2016 г. парцел/и. Действията са базирани на определяне на това към кои ФБл се отнася всеки парцел и с каква площ;
2. От извадката са изключени всички части от парцели, които попадат в даден ФБл с площ под 0,1 ха;
3. Премахнати са и площите, попадащи изцяло в заснети/планирани за заснемане зони за кампания 2016 г. (самолетно и сателитно);
4. Изключени са и не подлежат на теренна проверка и парцелите, попаднали в извадката на ДФЗ-РА за проверка на място от страна на дирекция Технически инспекторат;
5. Премахнати са и парцелите, незаявени по нито една схема/мярка за подпомагане, както и такива заявени по схеми/мерки, чието подпомагане не зависи нито от обхвата на слой „ПДП“, нито от НТП на ФБл;
6. На база установените повторения на парцели, разсечени по границите на ФБл, са избрани и самите ФБл за проверка по този критерий, които според земеделските стопани са с неактуални граници.

III. Физически блокове, в които през 2016 г. са заявени площи за подпомагане по схеми и мерки (направления), чието одобрение зависи от НТП на ФБл, в неподходящ за подпомагане като НТП ФБл.

1. За теренна проверка са избрани ФБл, в които са заявени площи за подпомагане по схеми и мерки (направления), чието одобрение зависи от НТП на ФБл, в неподходящ за подпомагане като НТП ФБл;
2. При избора също са приложени критериите за пресичане с ФБл с над 0,1 ха, заснети/планирани за заснемане зони и проверките на място на ДФЗ - РА.

ТЕРЕННИ ПРОВЕРКИ ОТ РИСК АНАЛИЗ

На проверка от този тип подлежат физически блокове, които отговарят на следните общи условия:

На първо място физическите блокове попадат извън териториалния обхват заснети/планирани за заснемане зони за кампания 2016 (самолетно и сателитно) и извън вече избраните по горните критерии ФБл.

От извадките също така са изключени и не подлежат на теренна проверка и ФБл, в които всички заявени за 2016 г. площи са попаднали в извадката на ДФЗ-РА за проверка на място от страна на дирекция Технически инспекторат; ФБл, регистрираните парцели в които, отговарящи на съответния критерий, са заявени с площ под минималната за одобрение от 0,1 ха и/или не са заявени по нито една схема или мярка за подпомагане, или са заявени единствено по схеми или мерки, чиято оторизация не зависи от попадането на площите в специализирания слой.

От тези ФБл, отговарящи на посочените общи условия, са подбрани такива, покриващи и следните допълнителни рискови критерии, като в зависимост от броя ФБл получени по даден критерий, се проверяват всички или част от тях, на извадков

(случаен) принцип. Задължително се проверяват също така ФБл, попадащи в повече от една от изброените по-долу извадки:

1. ЕНП - Във физическите блокове има деклариращи ЕНП от типа на ландшафтните елементи, тераси, буферни ивици и ивици допустими площи на границата между ОЗ и гори;
2. Угари - Във физическите блокове има деклариращи парцели с култура угар, които също така попадат изцяло в границите на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“, валиден към момента на кандидатстване за кампания 2016. Допълнително са премахнати от извадката всички такива парцели, чиято площ е под 5 ха;
3. Тикви - Във физическите блокове има деклариращи парцели с култура тикви по схемата за обвързано подпомагане за зеленчуци (СЗ), които също така попадат изцяло в границите на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“, валиден към момента на кандидатстване за кампания 2016;
4. ПЗП - Във физическите блокове са деклариращи парцели с култура от вида на постоянно затревените площи, които също така са със заявена площ над 5 ха и са изцяло в границите на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“, валиден към момента на кандидатстване за кампания 2016.
5. Трайни насаждения - Във физическите блокове са деклариращи парцели с култура от вида на трайните насаждения, които също така са със заявена площ над 1 ха и са изцяло в границите на специализирания слой „Площи, допустими за подпомагане“, валиден към момента на кандидатстване за кампания 2016.
6. Заявени, допустими площи – В изцяло допустими за подпомагане физически блокове са деклариращи парцели, заемащи цялата площ на физическия блок.
7. Разминаване в НТП на ФБл и заявена култура - Физически блокове, при които е установено разминаване между начина на трайно ползване на физическия блок и декларираща култура на парцел/и в него. За разминаване не се приема култури, заявени във ФБл с НТП: пасища и ливади в орни земи, дворни места и смесено земеползване. От останалите физически блокове, при които е установено противоречие се правят следните три извадки:
  - деклариращи площи в слой „Площи, допустими за подпомагане“ във ФБл с неземеделско ползване (с изключение на ХЗТ).
  - деклариращи площи в слой „Площи, допустими за подпомагане“ във ФБл с начин на трайно ползване храсти и затревени територии.
  - деклариращи площи в слой „Площи, допустими за подпомагане“ във ФБл с начин на трайно ползване, разминаващ се спрямо деклариращата култура (например: заявена култура домати във ФБл с начин на трайно ползване трайни насаждения).

Заб. Даден ФБл може да бъде избран по повече от един критерий (да попадне в повече от една от посочените по-горе извадки за съответния тип – стандартни/риск анализ). В такива случаи ФБл се подава за проверка само един път, като в регистъра за теренни проверки се отбелязват всички критерии, по които той е избран за проверка.